

**Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas
zvērinātu advokātu Iekšējās kontroles sistēmas instrukcija
„Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas
finansēšanas novēršana un starptautisko un nacionālo sankciju ievērošana”
(Saīsinātie nosaukumi – Iekšējās kontroles sistēmas instrukcija/ IKS Instrukcija/
Instrukcija)**

*Apstiprināta ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes
2009.gada 15.decembra lēmumu Nr.221*

*Ar grozījumiem, kuri apstiprināti ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes
2017.gada 14.marta lēmumu Nr.56 (protokols Nr.4)
2019.gada 3.decembra lēmumu Nr.206 (protokols Nr.15)
2020.gada 4.februāra lēmumu Nr.23 (protokols Nr.2)
2020.gada 30.jūnija lēmumu Nr.110 (protokols Nr.12)
2020.gada 27.oktobra lēmumu Nr.167 (protokols Nr.16)
2021.gada 16.marta lēmums Nr.48 (protokols Nr.4)
2021.gada 9.novembra lēmums Nr.366 (protokols Nr.14)
2022.gada 4.oktobra lēmums Nr.206 (protokols Nr.12)*

Izdota saskaņā ar

*Latvijas Republikas Advokatūras likuma 34.panta 4.punktu
un*

*Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas
novēršanas likuma 45.panta (1) daļas 2.punktu un 46.panta (2) daļas 1.punktu
un*

*Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 13. panta (4^a) daļu un
13.¹ pantu*

Satura rādītājs

Preambula	3
I nodaļa. Vispārīgie noteikumi	5
II nodaļa. Klienta izpēte	11
III nodaļa. Risks un riska izvērtējums	19
IV nodaļa. Klienta darījumu uzraudzība un dokumentu glabāšana	23
V nodaļa. Aizdomīgi darījumi un atturēšanās no darījumu veikšanas	24
VI nodaļa. Sliedšņa deklarācija (nodaļa izslēgta ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2021.gada 16.marta lēmumu Nr.48 (protokols Nr.4)).....	28
VII nodaļa. Apmācības	28
VIII nodaļa. Noslēguma jautājumi	28

Preambula

(1) Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Iekšējās kontroles sistēmas instrukcija (turpmāk – IKS Instrukcija), izdota saskaņā ar Latvijas Republikas Advokatūras likumu, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumu un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumu un publicēta www.advokatura.lv,

(2) IKS Instrukcijas izstrādes laikā ņemtas vērā FATF (*Starptautiskā Finanšu darījumu darba grupa*) 2008.gada 23.oktobra rekomendācijas juridiskās profesijas pārstāvjiem un FATF 2019.gada 26.jūnija vadlīnijas juridiskās profesijas pārstāvjiem, publicētas <https://www.fatf-gafi.org/> un www.advokatura.lv,

(3) ņemot vērā to, ka Latvijas Republikas Satversmes 92.pants garantē ikviena tiesības aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā,

(4) ņemot vērā to, ka Kriminālprocesa likuma 20.pantā ir nostiprinātas katras personas tiesības uz aizstāvību, tajā skaitā izvēlēties savu aizstāvības pozīciju un uzaicināt aizstāvi pēc savas izvēles,

(5) ņemot vērā to, ka Kriminālprocesa likuma 122.pantā ir nostiprināta advokāta procesuālā imunitāte juridiskās palīdzības sniegšanā,

(6) ņemot vērā to, ka Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa 2.3.punktā ir nostiprināts advokāta konfidencialitātes pienākums attiecībā uz informāciju, kas iegūta, sniedzot juridisko palīdzību,

(7) ņemot vērā to, ka atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 3.panta pirmās daļas 4.punkta a-d apakšpunktos noteiktajam advokāts ir šī likuma subjekts gadījumos, kad advokāts, darbojoties savu klientu vārdā un labā, veic profesionālās darbības, kuras saistītas ar noteiktu kategoriju darījumiem (a) nekustamā īpašuma, komercsabiedrības kapitāla daļu pirkšana vai pārdošana; (b) klienta naudas, finanšu instrumentu un citu līdzekļu pārvaldīšana; (c) visu veidu kontu atvēršana un pārvaldīšana kredītiestādēs vai finanšu iestādēs; (d) juridisku veidojumu dibināšana, vadība vai darbības nodrošināšana, kā arī attiecībā uz juridiska veidojuma dibināšanai, vadīšanai un pārvaldīšanai nepieciešamu ieguldījumu veikšana,

(8) ņemot vērā to, ka atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 2.panta otrajā daļā noteiktajam likums attiecas uz visām personām (tātad arī advokātiem – redakcijas piezīme) un tām ir pienākums ievērot un izpildīt starptautiskās un nacionālās sankcijas,

(9) ņemot vērā to, ka atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 31.⁴ pantā noteiktajam advokāta ziņošanas pienākumam ir nepieciešams noteikt precīzu robežu starp šī pienākuma pildīšanu un konfidencialitātes pienākuma pildīšanu,

(10) ņemot vērā to, ka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai veiktie pasākumi nedrīkst ierobežot brīvu pieeju juridiskajai palīdzībai atbilstoši to sniegšanas tiesiskajiem mērķiem,

(11) ņemot vērā to, ka pie advokātu darbību ierobežojošo noteikumu ievērošanas ir nepieciešams ievērot pamatprincipus, kas regulē advokātu profesionālo darbību, tajā skaitā konfidencialitātes pienākumu un personas tiesību uz aizstāvību nodrošināšanu,

(12) ņemot vērā to, ka IKS Instrukcijas prasību pildīšana nodrošina iespēju advokātam izvairīties no iespējamās iesaistīšanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā un terorisma un proliferācijas finansēšanā, kā arī veicina starptautisko un nacionālo sankciju ievērošanu,

(13) ņemot vērā to, ka advokāta un klienta attiecības veidojas pēc savstarpējas vienošanās noslēgšanas, tomēr atbilstoši Latvijas Republikas Advokatūras likuma 67.pantam advokāta konfidencialitātes pienākums attiecas ne tikai uz lietas vešanas laiku un pēc lietas pabeigšanas, bet arī uz gadījumiem, ja advokāts nav uzņēmies konkrētas lietas vešanu, bet ir tikai uzklaušījis iespējamā klienta situācijas izklāstu,

(14) ņemot vērā to, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā noteiktā mērķa sasniegšanai noteiktos gadījumos ir nepieciešams veikt advokāta klienta izpēti, nepārtrauktu uzraudzību un klienta lietu glabāšanu,

(15) ņemot vērā to, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma prasības šī likuma subjektiem ir nepieciešams ievērot neatkarīgi no risku novērtēšanas rezultātiem, izņemot klienta padziļinātas izpētes pienākumu,

(16) ņemot vērā to, ka juridiskās palīdzības sniegšana nevar tikt apgrūtināta ar papildu pienākumiem, kas neietilpst advokāta kompetencē un kas nonāk pretrunā ar juridisko pakalpojumu sniegšanas tiesiskajiem mērķiem,

(17) ņemot vērā to, ka advokāts nevarētu pienācīgi veikt savu uzdevumu konsultēt, aizstāvēt un pārstāvēt klientu, savukārt, klientam tiktu liegta tam garantētās tiesības uz taisnīgu tiesu, ja advokāts tiesas procesā vai tā sagatavošanas stadijā sadarbotos ar valsts iestādēm, tām nododot informāciju, kas iegūta, sniedzot juridisko palīdzību, pārstāvēt vai aizstāvēt klientu,

(18) ņemot vērā to, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasību ievērošanai ir nepieciešama papildus rekomendāciju izstrādāšana un vienveidīga piemērošana,

(19) Latvijas Zvērinātu advokātu padome ir apstiprinājusi katram advokātam pieejamu IKS Instrukciju, kas satur kārtību par veicamo pasākumu kopumu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas

likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasību izpildes nodrošināšanai,

(20) ņemot vērā to, ka advokāta veicamo pasākumu kopums Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasību izpildes nodrošināšanai ir atkarīgs no advokāta darbības un sniegtās juridiskās palīdzības specifikas, IKS Instrukcija izstrādāta ar mērķi noteikt kopējās vadlīnijas, pamatojoties uz kurām, advokāts nosaka savus individuālos rīcības noteikumus atbilstoši konstatētajam riskam, nepieciešamības gadījumā piemērojot stingrākus riska novēršanas pasākumus.

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi

1. Instrukcijā lietotie termini

1.1. Atbildīgā persona – persona, kura ir atbildīga par Instrukcijas prasību izpildi:

1.1.1. individuāli praktizējošs advokāts, ja juridisko palīdzību advokāts sniedz patstāvīgi;

1.1.2. (*Apakšpunkts izslēgts ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2021.gada 9.novembra lēmumu Nr.366, protokols Nr.14*);

1.1.3. Komerclikumā noteiktā kārtībā komercreģistrā reģistrēta zvērinātu advokātu biroja - personālsabiedrības biedrs vai pilnvarots biroja biedrs;

1.1.4. Komerclikumā noteiktā kārtībā komercreģistrā reģistrēta zvērinātu advokātu biroja – sabiedrības ar ierobežotu atbildību valdes loceklis vai pilnvarots valdes loceklis.

1.2. Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšana – vienreizēja/īslaicīga/atsevišķa juridiskās palīdzības sniegšana, kurai nav ilgstošs raksturs.

1.3. Divējādas nozīmes preces – divējāda (civila un militāra) lietojuma preces (piemēram, iekārtas, materiāli, ķīmiskas vielas, programmatūras, tehnoloģijas) un pakalpojumi (piemēram, pārvadājumi, starpniecība, tranzīts), kas ietverti Padomes regulas (EK) Nr.428/2009 1.pielikumā, Padomes regulas (ES) Nr.833/2014 2.pielikumā, Eiropas Savienības Kopējā militāro preču sarakstā un Latvijas Republikas Nacionālajā stratēģiskas nozīmes preču un pakalpojumu sarakstā.

1.4. FKTK - Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

1.5. FKTK normatīvie noteikumi - Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020.gada 11.augusta normatīvie noteikumi Nr.126 “Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi”.

1.6. Instrukcija – šī Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas zvērinātu advokātu Iekšējās kontroles sistēmas instrukcija „Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana un starptautisko un

nacionālo sankciju ievērošana” (Saīsinātie nosaukumi – Iekšējās kontroles sistēmas instrukcija/ IKS Instrukcija/ Instrukcija).

1.7. Klienta darījums – zemāk norādītie darījumu veidi:

1.7.1. nekustamā īpašuma, komercsabiedrības kapitāla daļu pirkšana vai pārdošana;

1.7.2. klienta naudas, finanšu instrumentu un citu līdzekļu pārvaldīšana;

1.7.3. visu veidu kontu atvēršana vai pārvaldīšana kredītiestādēs vai finanšu iestādēs;

1.7.4. juridisku personu, juridisku veidojumu, uzticības operāciju (trastu) izveidošana, vadīšana vai pārvaldīšana, kā arī šo darbību izpildei nepieciešamo ieguldījumu veikšana;

1.8. Likums – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums.

1.9. Nacionālās sankcijas – atbilstoši Latvijas normatīvajiem aktiem un starptautiskajām tiesībām attiecībā uz sankciju subjektu noteikti ierobežojumi, kurus noteicis Ministru kabinets.

1.10. NILL – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija.

1.11. OFAC - Amerikas Savienoto Valstu Valsts kases departamenta Ārvalstu kapitāla kontroles biroja sankcijas.

1.12. Pastāvīga juridiskās palīdzības sniegšana – ilgstoši paredzēta juridiskās palīdzības sniegšana, par kuru advokāts ar klientu noslēdz vienošanos par juridiskās palīdzības sniegšanu.

1.13. PF – masu iznīcināšanas ieroču izgatavošanas, glabāšanas, pārvietošanas, lietošanas vai izplatīšanas (proliferācijas) finansēšana.

1.14. Sankciju likums - Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likums.

1.15. Sankciju subjekts - starptautisko publisko tiesību subjekts, fiziskā vai juridiskā persona vai cits identificējams subjekts, attiecībā uz kuru noteiktas starptautiskās vai nacionālās sankcijas.

1.16. Starptautiskās sankcijas – atbilstoši starptautiskajām tiesībām attiecībā uz sankciju subjektu noteikti ierobežojumi, kurus pieņēmusi Apvienoto Nāciju Organizācija vai Eiropas Savienība, vai cita starptautiskā organizācija, kuras dalībvalsts ir Latvija, un kuri ir tieši piemērojami vai ieviesti Latvijā Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā noteiktajā kārtībā.

1.17. Stratēģiskas nozīmes preces – sistēmas, iekārtas, to sastāvdaļas, materiāli, ķīmiskās vielas, priekšmeti, programmatūras, tehnoloģijas un pakalpojumi, kas ietverti Padomes regulas 428/2009 1.pielikumā, Padomes regulas 833/2014

2.pielikumā, Eiropas Savienības Kopējā militāro preču sarakstā un Latvijas Republikas Nacionālajā stratēģiskas nozīmes preču un pakalpojumu sarakstā.

1.18. TF – terorisma finansēšana.

1.19. Pārējie Instrukcijā lietotie termini atbilst Likuma 1.pantā un Sankciju likuma 1.pantā noteiktajām terminu definīcijām.

2. Instrukcijas subjekti

2.1. Instrukcijas subjekti ir Latvijas Republikas Advokatūras likuma 4.pantā uzskaitītās personas un zvērinātu advokātu biroji, kas Komercreģistrā reģistrēti kā personālsabiedrības un sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk saukti – **Advokāts**).

2.2. Instrukcijas, Likuma un Sankciju likuma prasību izpildes nodrošināšanai Advokāts var deleģēt tā darbiniekam vai pilnvarotai personai noteiktu uzdevumu vai pienākumu veikšanu. Šāds deleģējums neatbrīvo Atbildīgo personu no atbildības par Instrukcijas, Likuma un Sankciju likuma prasību neievērošanu.

3. Instrukcijas mērķis un iekšējās kontroles sistēma

3.1. Instrukcija nosaka veicamo pasākumu kopumu Likuma un Sankciju likuma prasību izpildes nodrošināšanai, lai nepieļautu Advokātu iesaistīšanu NILL/TF/PF, kā arī Nacionālo un Starptautisko sankciju apiešanā.

3.2. Ikvienam Advokātam ir pienākums atbilstoši savam darbības veidam un tās apmēram izveidot un ieviest šādus iekšējās kontroles sistēmas elementus (Likuma 6.p. 1.d., 7.pants un Sankciju likuma 13.¹ p. 1.d.):

3.2.1. Advokāta profesionālās darbības riska novērtējums NILL/TF/PF novēršanas un Starptautisko un Nacionālo sankciju ievērošanas jomā.

3.2.2. NILL/TF/PF novēršanas un Starptautisko un Nacionālo sankciju ievērošanas iekšējā procedūra.

3.3. Iekšējās kontroles sistēma Advokātam jāizveido arī tad, ja Advokāts savu profesionālo darbību veic tikai ārpus Instrukcijas piemērošanas jomas attiecībā uz NILL/TF/PF novēršanu atbilstoši Instrukcijas 4.2.apakšpunktam.

3.4. Advokāts, veicot Advokāta profesionālās darbības riska novērtējumu NILL/TF/PF novēršanas un Starptautisko un Nacionālo sankciju ievērošanas jomā un veidojot iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā (Likuma 6.panta 1¹.d.):

3.4.1.1. riskus, kurus identificējusi Eiropas Komisija Eiropas Savienības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumā (turpmāk — Eiropas Savienības risku novērtējums) (publicēts Finanšu izlūkošanas

dienesta mājas lapā: <https://www.fid.gov.lv/lv/darbibas-jomas/starptautiska-sadarbiba/starptautisko-organizaciju-zinojumi>);

3.4.1.2. riskus, kuri identificēti nacionālajā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtēšanas ziņojumā (publicēts Finanšu izlūkošanas dienesta mājas lapā: www.fid.gov.lv/lv/darbibas-jomas/nacionalais-risku-novertejums);

3.4.1.3. riskus, kuri minēti Finanšu izlūkošanas dienesta metodiskajā materiālā – Pazīmes jeb riska indikatori aizdomām par profesionālo pakalpojumu sniedzēju pakalpojumu izmantošanu NILL, TF un PF (ierobežotas pieejamības informācija, publicēta Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas mājas lapā www.advokatura.lv slēgtajā sadaļā “Uzraudzības un kontroles komisija (NILLTPFN-SL jautājumi”));

3.4.1.4. riskus, kuri identificēti advokātu sektorālajā risku novērtējumā (publicēts Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas mājas lapā: <https://advokatura.lv/lv/nilltpfnl-sl-jautajumi/zverinatu-advokatu-nilltpf-risku-novertejums/>);

3.4.1.5. citus riskus, kuri raksturīgi attiecīgā Advokāta darbībai.

4. Instrukcijas darbības joma

4.1. Instrukcijas 5.punkta prasības attiecībā uz Nacionālo un Starptautisko sankciju ievērošanu ir saistošas visiem Advokātiem neatkarīgi no Advokāta specializācijas un darbības jomas.

4.2. Ja Instrukcijā nav tieši noteikts citādi, Instrukcijas prasības par NILL/TF/PF novēršanu (Instrukcijas II–V nodaļa) attiecas uz Advokātu tikai tad, ja Advokāts, darbojoties sava klienta vārdā un labā, sniedz juridisku palīdzību darījumu plānošanā vai veikšanā, piedalās tajos vai veic citas ar darījumiem saistītas profesionālas darbības sava klienta labā attiecībā uz kādu no Klienta darījumiem (Likuma 3.p. 1.d. 4.pkt.).

4.3. Instrukcijas 18.punktā minētais pienākums ziņot Finanšu izlūkošanas dienestam par aizdomīgu darījumu attiecas uz Advokātu arī Instrukcijas 4.2.apakšpunktā neuzskaitītajos gadījumos, izņemot attiecībā uz informāciju, kas iegūta, aizstāvēt vai pārstāvēt klientus pirmstiesas kriminālprocesā vai tiesas procesā vai sniedzot konsultācijas par tiesas procesa uzsākšanu vai izvairīšanos no tā. Ziņošanas pienākums saglabājas arī ar tiesvedību saistītos gadījumos, ja pastāv pamatotas aizdomas, ka juridiskās palīdzības saņemšanas mērķis ir NILL/TF/PF (Likuma 31.⁴ p. 5.d.).

Arī Instrukcijas 4.2.apakšpunktā uzskaitītajos gadījumos Instrukcijas un Likuma prasības par:

1) juridiskās palīdzības sniegšanas pārtraukšanu un lēmuma pieņemšanu par klienta saistību pirmstermiņa izpildi,

2) atturēšanos no darījuma veikšanas, neattiecas uz gadījumiem, kad Advokāts aizstāv vai pārstāv klientu pirmstiesas vai tiesas procesā vai sniedz konsultācijas par tiesas procesa uzsākšanu vai izvairīšanos no tā (Likuma 11.p. 8.d.).

Šajā Instrukcijas apakšpunktā norādītais ziņošanas pienākums uz Advokātu neattiecas arī pēc tam, kad Advokāts ir beidzis sniegt klientam attiecīgo norādīto juridisko palīdzību.

4.4. Instrukcija attiecībā uz NILL/TF/PF novēršanu nav piemērojama izmaiņām Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros, ja izmaiņas nav saistītas ar Instrukcijas 4.2.apakšpunktā minēto darījumu.

4.5. Pirmstiesas vai tiesas process Instrukcijas izpratnē cita starpā nozīmē:

4.5.1. iespējamo tiesvedību (izvērtējot lietas vešanas tiesā izredzes, vācot pierādījumus, izstrādājot tiesas un pirmstiesas dokumentus, vedot izlīguma vai mediācijas sarunas u.tml.);

4.5.2. tiesvedību un pārstāvību tiesā civillietā;

4.5.3. šķīrējtiesas procesu;

4.5.4. administratīvo procesu iestādē un tiesā;

4.5.5. administratīvo pārkāpumu lietas;

4.5.6. Satversmes tiesas procesu;

4.5.7. pirmstiesas kriminālprocesu un kriminālprocesu tiesā;

4.5.8. tiesas spriedumu izpildes procesu (šķīrējtiesu un tiesu nolēmumu atzīšana un izpilde u.c.).

5. Sankciju pārbaude

5.1. Advokāts pirms katras juridiskās palīdzības sniegšanas uzsākšanas klientam pārbauda Finanšu izlūkošanas dienesta vietnē <https://sankcijas.fid.gov.lv/>, vai klients, klientu kontrolējoši subjekti vai klienta patiesais labuma guvējs ir iekļauti Starptautisko vai Nacionālo sankciju sarakstos.

Ekrānšāviņi no vietnēm un cita dokumentācija ar sankciju pārbaudes rezultātiem ir jā saglabā Advokāta lietvedībā.

5.2. Ja uz Advokātu ir attiecināmas Instrukcijas prasības par NILL/TF/PF novēršanu, lai pārbaudītu vai klients, klientu kontrolējoši subjekti vai klienta patiesais labuma guvējs ir iekļauti Starptautisko vai Nacionālo sankciju sarakstos, Advokāts klienta identifikācijas procesā papildus Instrukcijas 5.1.punktā norādītajam pienākumam aizpilda atbilstošo Pielikuma Nr.1 veidlapu.

Ja uz Advokātu nav attiecināmas Instrukcijas prasības par NILL/TF/PF novēršanu, lai pārbaudītu vai klients, klientu kontrolējoši subjekti vai klienta patiesais labuma guvējs ir iekļauti Starptautisko vai Nacionālo sankciju sarakstos, Advokāts klienta identifikācijas procesā, balstoties uz risku novērtējuma pieeju, papildus Instrukcijas 5.1.punktā norādītajam pienākumam ir tiesīgs aizpildīt atbilstošo Pielikuma Nr.3 veidlapu.

5.3. Attiecībā uz esošajiem klientiem Advokātam pienākums noskaidrot klienta patiesā labuma guvēju un klientu kontrolējošo subjekti ķēdi ne retāk kā reizi 24 (divdesmit četros) mēnešos, bet jebkurā gadījumā, kad Advokāts ir saņēmis informāciju par attiecīgajām izmaiņām.

5.4. Advokāts pirms katras juridiskās palīdzības uzņemšanās veic Instrukcijas 5.5.apakšpunktā noteikto papildu pārbaudi sekojošos gadījumos:

5.4.1. ja Advokātam ir informācija par klienta iepriekšējiem sankciju pārkāpumiem vai mēģinājumiem pārkāpt sankcijas; vai

5.4.2. informācija no darījumu būtības vai pieejamās dokumentācijas liecina, ka:

5.4.2.1. pastāv paaugstināts sankciju apiešanas risks (piemēram, klients vai tā patiesais labuma guvējs ir augsta riska trešās valsts rezidents vai valstspiederīgais);

5.4.2.2. klients nodarbojas ar stratēģisko vai divējādas nozīmes preču tirdzniecību, ražošanu, eksportu, importu vai pārvadājumiem;

5.4.2.3. klients nodarbojas ar eksportu, importu, pārvadājumiem caur sankciju sarakstos iekļautajām valstīm vai to kaimiņvalstīm, izņemot Eiropas Savienības dalībvalstis, vai tūrisma pakalpojumiem uz sankciju sarakstos iekļautajām valstīm vai to kaimiņvalstīm, izņemot Eiropas Savienības dalībvalstis.

5.5. Instrukcijas 5.4.punktā minētajos gadījumos Advokāts veic visas sekojošas papildu pārbaudes darbības:

5.5.1. iegūst papildu informāciju par darījuma būtību un to pamatojošo dokumentāciju;

5.5.2. iegūst informāciju par darījuma pretējo pusi un tās patiesajiem labuma guvējiem, lai veiktu viņu pārbaudi sankciju sarakstos sankciju pārbaudi;

5.5.3. pēc Instrukcijas 5.5.1. un 5.5.2.apakšpunkta prasību izpildes Advokāts atbilstoši iekšējās kontroles sistēmas nosacījumiem pieņem lēmumu Pastāvīgas vai Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanai vai informē Atbildīgo personu un saņem attiecīgu tās piekrišanu.

5.6. Advokāts nesniedz juridisko palīdzību, ja pastāv pamatotas aizdomas par Starptautisko vai Nacionālo sankciju pārkāpšanas vai apiešanas mēģinājumu. Juridiskās palīdzības sniegšana Sankciju subjektiem ir pieļaujama, lai nodrošinātu Sankciju subjekta konstitucionālās tiesības un citos īpašos gadījumos, kad Atbildīgā persona ir pieņēmusi atsevišķu lēmumu uzņemties juridiskās palīdzības sniegšanu Sankciju subjektam.

5.7. Šīs instrukcijas 5.1.-5.6.punktu prasības attiecas arī uz gadījumiem, kad 5.1.punktā norādītās pārbaudes rezultātā Advokāts konstatē, ka persona nav Sankciju subjekts, bet ir noteiktas vienīgi atsevišķas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts sankcijas, piemēram, OFAC sankcijas.

5.8. Ja klienta izpētes ietvaros nav gūta pārlicība par personu identificējošo datu atbilstību sankciju sarakstos iekļautajai personai (ņemot vērā faktu, ka dažādās valodās personvārdi tiek rakstīti dažādi, var veidoties situācijas, kad nav iespējams gūt pilnu pārlicību par klienta identificējošo datu sakritību ar sankciju sarakstos iekļautu personu), vai, lai iegūtu Ārlietu ministrijas ekspertu atzinumus par dažādām ar sankcijām saistītām situācijām, Advokāts/Atbildīgā persona pēc skaidrojuma var vērsties Latvijas Republikas Ārlietu ministrijā, rakstot uz e-pasta adresi: sankcijas@mfa.gov.lv.

5.9. Instrukcijas 5.1.-5.8.punktu prasības neattiecas uz juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā (izņemot juridiskās palīdzības sniegšanu cietušajiem).

5.10. Advokāts par juridiskās palīdzības līguma ietvaros sniegto juridisko palīdzību ir tiesīgs saņemt atlīdzību no Sankciju subjekta vai personas, kura ir iekļauta atsevišķas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts sankciju sarakstā, piemēram, OFAC sankciju sarakstā, tomēr jāņem vērā, ka atlīdzības saņemšana no minētajām personām varētu būt neiespējama, ja šīm personām noteikti ierobežojumi rīcībai ar finanšu līdzekļiem.

Piezīme: Saskaņā ar FKTK normatīvo noteikumu 19.2.punktu kredītiestāde var sniegt finanšu pakalpojumus Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts sankciju sarakstā iekļautajai personai, ja šie pakalpojumi ir nepieciešami atlīdzības par izdevumiem saistībā ar personai sniegtiem juridiskiem pakalpojumiem segšanai un ja kredītiestāde ir saņēmusi FKTK rakstveida atļauju to segšanai. Tādā gadījumā Advokāta klientam, kurš ir iekļauts atsevišķas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts, sankciju sarakstā, ir jāvērsas ar lūgumu kredītiestādē apmaksāt Advokāta izrakstīto rēķinu par juridiskās palīdzības līguma ietvaros sniegto juridisko palīdzību. Ja kredītiestāde, pārbaudot Advokāta rēķinu nekonstatēs sankciju apiešanas mēģinājumu, tā vērsīsies FKTK ar lūgumu atļaut apmaksāt šo rēķinu. Advokātam jāņem vērā, ka kredītiestāde, pārbaudot Advokāta izrakstīto rēķinu, vērtēs Advokāta rēķinā norādītā honorāra apmēru, proti, vai tas atbilst tirgus cenām un vai tas nav nesamērīgi augsts, salīdzinot ar Advokāta klienta iepriekš apmaksātajiem Advokāta rēķiniem, ja tādi ir bijuši.

5.11. Advokātam ir jāatturas no atlīdzības saņemšanas no trešajām personām par juridiskās palīdzības sniegšanu Sankciju subjektam vai personām, kuras ir iekļautas atsevišķas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts sankciju sarakstā, piemēram OFAC sankciju sarakstā, jo pastāv risks, ka šāda rīcība, minēto personu vietā apmaksājot tām sniegtos pakalpojumus, potenciāli var tikt vērtēta kā finanšu sankciju apiešana.

II nodaļa. Klienta izpēte

6. Vispārīgie noteikumi

6.1. Klienta izpētes pasākumi ir uz risku novērtējumu balstīts darbību kopums, kura ietvaros Advokāts (Likuma 11.¹ p. 1.d.):

6.1.1. identificē klientu un pārbauda iegūtos identifikācijas datus;

6.1.2. noskaidro klienta patieso labuma guvēju, klientu kontrolējošo subjektu ķēdi un pārliecinās par to, ka attiecīgā fiziskā persona ir klienta patiesais labuma guvējs.

6.1.3. iegūst un dokumentē informāciju par Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanas un Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanas mērķi un paredzamo būtību;

6.1.4. pēc Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanas uzsākšanas veic darījumu uzraudzību, tajā skaitā pārbaudes, kas apstiprina, ka juridiskās palīdzības sniegšanas laikā slēgtie darījumi tiek veikti saskaņā ar Advokāta rīcībā esošo informāciju par klientu, tā saimniecisko darbību, risku profilu un līdzekļu izcelsmi;

6.1.5. nodrošina klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas uzglabāšanu, regulāru izvērtēšanu un aktualizēšanu atbilstoši piemītošajiem riskiem.

6.2. Advokāts veic klienta izpēti (Likuma 11.p. 1.d.):

6.2.1. pirms Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanas (vienošanās ar klientu noslēgšanas);

6.2.2. pirms Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanas, ja papildus kādam no Instrukcijas 4.2.apakšpunkta priekšnosacījumiem pastāv kāds no sekojošiem nosacījumiem:

6.2.2.1. klienta darījuma apjoms vai vairāku šķietami saistītu darījumu kopējā summa ir vismaz 15 000 euro;

6.2.2.2. tiek veikts līdzekļu pārvedums, tostarp arī kredīta pārvedums, tiešā debeta pārvedums, bezkonta naudas pārvedums vai pārvedums, kas veikts ar maksājumu karti, elektroniskās naudas instrumentu, mobilo telefonu, digitālo vai citu informācijas tehnoloģijas ierīci un pārsniedz 1000 euro;

6.2.2.3. tiek veikts ārvalstu valūtas skaidras naudas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura apmērs vai vairāku šķietami saistītu darījumu kopējā summa pārsniedz 1500 euro;

6.2.3. ja rodas aizdomas, par NILL/TF/PF vai šo darbību mēģinājumu;

6.2.4. ja rodas aizdomas, ka iepriekš iegūtie klienta izpētes dati nav patiesi vai atbilstoši;

6.2.5. ja darījumā tiek izmantota virtuālā valūta.

6.3. Ja Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanas darījuma veikšanas brīdī nav nosakāms, vai darījuma summa sasniedz Instrukcijas 6.2.2.apakšpunktā norādīto apmēru, klienta izpēte veicama, tiklīdz kļuvis zināms, ka klienta darījuma summa sasniegusi šo apmēru.

6.4. Advokāts dokumentē klienta izpētes ietvaros veiktās darbības un rezultātus. Klienta izpētes ietvaros pirms juridiskās palīdzības sniegšanas advokāts aizpilda vai nodod aizpildīšanai klientam Pielikuma Nr.1 veidlapu un pats aizpilda Pielikuma Nr.2 veidlapu.

6.5. Ja Advokāts nespēj veikt Instrukcijā noteiktos klienta izpētes pasākumus, Advokātam ir aizliegts uzsākt Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanu, turpināt juridiskās palīdzības sniegšanu un veikt Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanu attiecīgajai personai. Advokāts dokumentē un izvērtē katru šādu gadījumu un, ja rodas aizdomas par NILL/TF/PF, Advokāts ziņo Finanšu izlūkošanas dienestam (Likuma 11.p. 7.d.).

6.6. Advokāts iegūst un dokumentē informāciju par Klienta darījumu mērķi un paredzamo būtību, tajā skaitā (Likuma 11.¹ p. 6.d.):

6.6.1. kādu darījumu veikšanā klients plāno izmantot Advokāta pakalpojumus;

6.6.2. kāds ir plānotais darījumu skaits un apjoms;

6.6.3. kāda ir klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, kuras ietvaros tas izmantos attiecīgos pakalpojumus, un, ja nepieciešams, kāda ir klienta līdzekļu izcelsme un materiālo stāvokli raksturojošas labklājības izcelsme.

6.7. Ja Advokātam rodas pamatotas aizdomas par NILL/TF/PF, un ir pamats uzskatīt, ka turpmāka klienta izpētes pasākumu piemērošana var izpaust klientam šīs aizdomas, Advokātam ir tiesības pieņemt lēmumu neturpināt klienta izpēti, ziņojot par aizdomīgu darījumu Finanšu izlūkošanas dienestam. Advokāts ziņojumā Finanšu izlūkošanas dienestam norāda arī apsvērumus, kas bija par pamatu secinājumam, ka

turpmāku klienta izpētes pasākumu piemērošana var klientam atklāt Advokāta aizdomas (Likuma 11.p. 6.d.).

6.8. Advokāts atkārtoti veic klienta izpēti, ja (Likuma 11.p. 1.d. 5.,6.pkt., 11.¹ p. 1.d. 5.pkt., 7.d.):

6.8.1. pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanas laikā mainās būtiski apstākļi saistībā ar klientu;

6.8.2. ir juridisks pienākums noteiktajā termiņā sazināties ar klientu, lai pārskatītu jebkuru ar patieso labuma guvēju saistītu būtisku informāciju;

6.8.3. šis pienākums ir noteikts likumā “Par nodokļiem un nodevām”;

6.8.4. rodas pamatotas aizdomas, ka iepriekš iegūtie klienta izpētes dati nav ticami;

6.8.5. rodas pamatotas aizdomas, ka tiek veikta NILL/TF/PF; vai

6.8.6. tiek veikta regulārā informācijas un datu atjaunošana.

7. Klienta identifikācija

7.1. Klienta identifikācijas procesā no klienta iegūtās informācijas apkopošanai Advokāts aizpilda Pielikuma Nr.1 veidlapu. Pēc Advokāta veiktas veidlapas aizpildīšanas Advokātam jāsaņem klienta rakstisks apstiprinājums aizpildītās informācijas pareizībai. Advokāts Pielikuma Nr.1 veidlapu var nodot aizpildīšanai klientam, īpaši gadījumā, ja nav iespējams citā formā no klienta iegūt informāciju, kas nepieciešama tā izpētei.

7.2. (Apakšpunkts izslēgts ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2021.gada 9.novembra lēmumu Nr.366, protokols Nr.14, Likuma 2021.gada 15.jūnija grozījumu 23.pants).

7.3. Advokāts var veikt klienta neklātienas identifikāciju (t.i., klientam personīgi nepiedaloties identifikācijas procedūrā klātienē) atbilstoši Ministru kabineta 2018.gada 3.jūlija noteikumiem Nr.392 “Kārtība, kādā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjekts veic klienta neklātienas identifikāciju”.

7.4. Fizisko personu identifikācija

7.4.1. Fizisko personu identificē, pārbaudot tās identitāti pēc klienta personu apliecinoša dokumenta, kurā sniegta šāda informācija un izgatavojojot šī dokumenta kopiju (Likuma 12.p. 1.d.):

7.4.1.1. par rezidentu – vārds, uzvārds, personas kods;

7.4.1.2. par nerezidentu – vārds, uzvārds, dzimšanas datums, personas fotoattēls, personu apliecinoša dokumenta numurs un izdošanas datums, valsts un institūcija, kas dokumentu izdevusi.

7.4.2. Ja fizisko personu pārstāv cita fiziskā persona, Advokāts identificē pārstāvi atbilstoši Instrukcijas 7.4.1.apakšpunktam un iegūst pilnvarojumu apliecinoša dokumenta kopiju (Likuma 12.p. 5.d.).

7.4.3. Advokāts, pārbaudot fiziskās personas rezidenta identitāti pēc klienta personu apliecinoša dokumenta, pārlicinās, ka personu apliecinošais dokuments nav

iekļauts Nederīgo dokumentu reģistrā (Likuma 12.p. 3¹.d.) (<https://www.latvija.lv/epakalpojumi/ep22>).

7.4.4. Pēc fiziskās personas identitāti apliecināša dokumenta apskates Advokāts to nokopē un saglabā lietvedībā.

7.5. Juridisko personu identifikācija

7.5.1. Juridisko personu identificē, pieprasot (Likuma 13.p. 1.d.):

7.5.1.1. dokumentus vai publiski pieejamu informāciju, kas apliecina juridiskās personas nosaukumu, juridisko formu un dibināšanu vai tiesisko reģistrāciju;

7.5.1.2. sniegt ziņas par juridiskās personas juridisko adresi un saimnieciskās darbības faktisko veikšanas vietu, ja tā atšķiras no juridiskās adreses;

7.5.1.3. uzrādīt juridiskās personas dibināšanas dokumentu (piemēram, statūtus) un identificējot juridisko personu pilnvarotos pārstāvjus attiecībās ar Advokātu, tajā skaitā noskaidrojot attiecīgo personu vārdus un uzvārdus, kuras ieņem attiecīgo amatu juridiskās personas pārvaldes institūcijā, un iegūstot dokumentu vai attiecīgā dokumenta kopiju, kas apliecina to tiesības pārstāvēt juridisko personu, kā arī veicot šo personu identitātes pārbaudi atbilstoši Instrukcijas 7.4.apakšpunktam.

7.6. Juridisko veidojumu identifikācija

7.6.1. Juridisku veidojumu identificē (Likuma 13.p. 1.¹ d.):

7.6.1.1. pieprasot uzrādīt dokumentus vai publisku informāciju, kas apliecina juridiska veidojuma statusu, izveidošanas mērķi un nosaukumu;

7.6.1.2. pieprasot sniegt ziņas par juridiska veidojuma juridisko adresi un faktiskās darbības vietu, ja tā atšķiras no juridiskās adreses;

7.6.1.3. noskaidrojot juridiska veidojuma struktūru un pārvaldes mehānismu, tajā skaitā patieso labuma guvēju un augstākās vadības locekļus, kā arī juridiskā veidojuma pilnvaroto personu vai personas, kam ir līdzvērtīgs amats;

7.6.1.4. veicot juridiskā veidojuma pārstāvja identitātes pārbaudi atbilstoši šīs Instrukcijas 7.4.apakšpunktam.

7.7. Advokāts var identificēt juridisko personu vai juridisku veidojumu, iegūstot iepriekš minētās ziņas no komercreģistra, Eiropas Biznesa reģistra vai cita publiski pieejama uzticama un neatkarīga avota. Tādā gadījumā Advokāts dokumentē Instrukcijas 7.5. un 7.6.apakšpunktā noteikto informāciju un ziņas par informācijas avotu (Likuma 13.p.2.d., 14.p.2.d.).

7.8. Instrukcijā uzskaitītas klienta identifikācijai nepieciešamās ziņas Advokāts var iegūt, saņemot no klienta avansa maksājumu ar kredītiestādes pārskaitījumu, ja no šī maksājuma ir redzamas attiecīgās ziņas.

8. Patiesā labuma guvēja noskaidrošana

8.1. Advokāts noskaidro klienta patieso labuma guvēju un, balstoties uz risku novērtējumu, veic nepieciešamos pasākumus, lai pārliecinātos, ka noskaidrotais patiesais labuma guvējs ir klienta īstais patiesais labuma guvējs (veic klienta patiesā labuma guvēja īpašumtiesību ticamības pārbaudi) (Likuma 18.p. 1.d.).

8.2. Advokāts noskaidro klienta patieso labuma guvēju, iegūstot par to vismaz šādu informāciju (Likuma 18.p. 2.d.):

8.2.1. par rezidentu – vārds, uzvārds, personas kods, dzimšanas datums, mēnesis un gads, valstspiederība, pastāvīgās dzīvesvietas valsts, kā arī personai piederošo tiešā vai netiešā veidā kontrolēto klienta kapitāla daļu vai akciju, tajā skaitā tiešās vai netiešās līdzdalības, īpatsvars kopējā skaitā, kā arī tieši vai netieši īstenojamās klienta kontroles veids;

8.2.2. par nerezidentu – vārds, uzvārds, dzimšanas datums, mēnesis un gads, personu apliecinoša dokumenta numurs un izdošanas datums, valsts un institūcija, kas dokumentu izdevusi, valstspiederība, pastāvīgās dzīvesvietas valsts, kā arī personai piederošo tiešā vai netiešā veidā kontrolēto klienta kapitāla daļu vai akciju, tajā skaitā tiešās vai netiešās līdzdalības, īpatsvars kopējā skaitā, kā arī tieši vai netieši īstenojamās klienta kontroles veids;

8.2.3. ja Instrukcijas 8.2.1. un 8.2.2.apakšpunktā minētās personas kontroli īsteno netieši, par personu, ar kuras starpniecību kontrole tiek īstenota, — vārds, uzvārds, personas kods (ja personai nav personas koda, — dzimšanas datums, mēnesis un gads), bet par juridisko personu vai juridisko veidojumu — nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Ja starpniecību īsteno ar juridiskā veidojuma starpniecību, noskaidro arī pilnvarotās personas vai personas, kam ir līdzvērtīgs amats, vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja personai nav personas koda, — dzimšanas datumu, mēnesi un gadu).

8.3. Advokāts, izmantojot ziņas vai dokumentus no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra, noskaidro klienta patieso labuma guvēju. Papildus, balstoties uz risku novērtējumu, Advokāts noskaidro klienta patieso labuma guvēju vismaz divos no šādiem veidiem (Likuma 18.p. 3.d.):

8.3.1. saņemot klienta apstiprinātu paziņojumu par patieso labuma guvēju;

8.3.2. izmantojot ziņas vai dokumentus no Latvijas Republikas vai ārvalsts informācijas sistēmām;

8.3.3. patstāvīgi noskaidrojot patieso labuma guvēju, ja ziņas par to nevar iegūt citādi (piemēram, izmantojot meklēšanas rīkus internetā).

Gadījumos, kuros Advokāta klients ir Latvijas Republikā reģistrēta juridiskā persona, prasība pārliecināties par patieso labuma guvēju Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros ir obligāta (<https://info.ur.gov.lv>).

8.4. Pēc klienta patiesā labuma guvēja noskaidrošanas (īpašumtiesību pārbaudes) Instrukcijas 8.3.punktā noteiktajā kārtībā Advokāts, pamatojoties uz publiski un Advokātam privāti pieejamo informāciju par klientu un Advokātam pieejamo informāciju par konkrēto uzdevumu, veic klienta patiesā labuma guvēja īpašumtiesību ticamības pārbaudi sekojošā kārtībā:

8.4.1. to personu noskaidrošana, kuras realizē klienta kontroli;

8.4.2. to personu noskaidrošana, kuru intereses realizē klients;

8.4.3. citas informācijas izvērtējums.

8.5. Pamatojoties uz Instrukcijas 8.4.punktā minēto klienta patiesā labuma guvēja īpašumtiesību ticamības pārbaudi, Advokāts izdara un Instrukcijas Pielikumā Nr.2 norāda vienu no sekojošajiem secinājumiem:

8.5.1. gūta augsta ticamība, ka norādītais (formālais) patiesais labuma guvējs ir arī īstais patiesais labuma guvējs;

8.5.2. ir radušās pamatotas aizdomas, ka norādītais (formālais) patiesais labuma guvējs nav (var nebūt) īstais patiesais labuma guvējs;

8.5.3. par īsto patieso labuma guvēju tiek uzskatīta persona, kura ieņem augstākās vadības amatu.

8.5.¹ Advokāts, konstatējot, ka klienta izpētes gaitā noskaidrotā informācija par patieso labuma guvēju neatbilst Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros reģistrētajai informācijai, nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darbdienu laikā paziņo par to Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram, paskaidrojot konstatētās neatbilstības būtību, kā arī norādot, ka informācija, iespējams, ir nepatiesa pēc būtības vai ka informācijā konstatēta pārrakstīšanās kļūda (apakšpunkts stājas spēkā 2020.gada 1.jūlijā – skat. Likuma 18.panta 3.¹ daļas redakciju uz 2020.gada 1.jūliju un Likuma Pārejas noteikumu 45.punktu).

8.5.² Šīs instrukcijas 8.5.¹ apakšpunktā minētais paziņojums Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram tiek iesniegts kārtībā, kāda ir noteikta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra apstiprinātajās vadlīnijās “Vadlīnijas ziņošanai par iespējams nepatiesi sniegtu informāciju par patieso labuma guvēju Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram”, kas publicētas Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas mājas lapā <https://advokatura.lv/lv/nilltpfnl-sl-jautajumi/finansu-izlukosanas-dienesta-un-citu-instituciju-informacija/>.

8.6. *(Apakšpunkts izslēgts ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2021.gada 9.novembra lēmumu Nr.366, protokols Nr.14, skat. arī Likuma 2021.gada 15.jūnija grozījumu 17.pantu).*

9. Klienta padziļināta izpēte

9.1. Klienta padziļināta izpēte ir uz risku novērtējumu balstītas darbības, kas tiek veiktas papildus klienta izpētei un, ievērojot uz risku novērtējumu balstītu pieeju, ietver vienu vai vairākus šādus pasākumus (Likuma 22.p. 1.d.):

9.1.1. iegūt un izvērtēt papildinformāciju par klientu un tā patieso labuma guvēju, kā arī pārliecināties par iegūtās papildinformācijas patiesumu;

9.1.2. iegūt un izvērtēt papildinformāciju par darījuma attiecību paredzamo būtību;

9.1.3. iegūt un izvērtēt papildinformāciju par klienta veikto darījumu atbilstību norādītajai saimnieciskajai darbībai;

9.1.4. iegūt un izvērtēt informāciju par klienta un tā patiesā labuma guvēja līdzekļu un labklājības izcelsmi;

9.1.5. iegūt un izvērtēt informāciju par paredzamo vai veikto darījumu pamatojumu;

9.1.6. saņemt Atbildīgās personas piekrišanu darījuma attiecību uzsākšanai vai turpināšanai;

9.1.7. veikt darījuma attiecību padziļinātu uzraudzību, palielinot piemēroto kontroļu skaitu un biežumu un nosakot darījuma veidus, kuriem nepieciešama atkārtota pārbaude;

9.1.8. veikt citus pasākumus, kas nepieciešami, lai pārliecinātos par darījuma attiecību vai gadījuma rakstura darījuma tiesisko un ekonomisko būtību.

9.2. Instrukcijas 9.1.1.apakšpunktā noteiktā pienākuma izpildei Advokāts pieprasa no klienta iesniegt dokumentu, kas apliecina, kādā veidā izpaužas patiesā labuma guvēja kontrole pār klientu, kā arī pārbauda publiski interneta resursos par

klienta darbību pieejamo informāciju (piemēram, klienta mājaslapa, *Google* meklētājs) (Likuma 22.panta 3.¹ daļa).

9.2.¹ Instrukcijas 9.1.2. un 9.1.3.apakšpunktā norādīto papildinformāciju Advokāts iegūst, pārbaudot publiski interneta resursos par klienta darbību pieejamo informāciju (piemēram, klienta mājaslapa, *Google* meklētājs) (Likuma 22.panta 3.¹ daļa).

9.3. Ja klientam tiek veikta padziļināta izpēte, patiesā labuma guvēja noskaidrošanai izmantojamas vismaz divas no Instrukcijas 8.3.apakšpunktā minētajām metodēm.

9.4. Advokāts veic klienta padziļinātu izpēti šādos gadījumos (Likuma 22.p. 2.d.):

9.4.1. uzsākot un praktiski veicot Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanu vai Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanu klientam, kas nav personīgi piedalījies identifikācijas procedūrā, izņemot gadījumu, kad tiek izpildīti šādi nosacījumi:

9.4.1.1. Advokāts nodrošina atbilstošus NILL/TF/PF riskus mazinošus pasākumus, tai skaitā politiku un procedūru izstrādi un apmācības par neklātienas identifikācijas veikšanu,

9.4.1.2. klienta identifikācija, izmantojot tehnoloģiskos risinājumus, kas ietver videoidentifikāciju vai drošu elektronisko parakstu, vai citus tehnoloģiskos risinājumus, tiek veikta Ministru kabineta 2018.gada 3.jūlija noteikumu Nr.392 "Kārtība, kādā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjekts veic klienta neklātienas identifikāciju" noteiktajā apjomā un kārtībā;

9.4.2. uzsākot un praktiski veicot Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanu vai Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanu klientam, kurš ir vai kura patiesais labuma guvējs ir politiski nozīmīga persona, šādas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona;

9.4.3. uzsākot darījuma attiecības ar klientu, vai arī darījuma attiecību vai gadījuma darījuma attiecību laikā tiek konstatēts, ka klients ir no augsta riska trešās valsts (šādā gadījumā Advokātam ir jāveic visi 9.1.punktā minētie pasākumi) (Likuma 25¹.p. 1.d.);

9.4.4. citos Pastāvīgas juridiskās palīdzības vai Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanas Klientam gadījumos, ja ir konstatēts augsts NILL/TF/PF risks vai Starptautisko vai Nacionālo sankciju apiešanas risks.

9.5. Instrukcijas 9.4. apakšpunktā noteiktajā gadījumā Advokāts veic vienu vai vairākas no turpmāk norādītajām darbībām (Likuma 23.p. 1.d.):

9.5.1. iegūst papildu dokumentus vai informāciju, kas apliecina klienta identitāti;

9.5.2. veic papildus iesniegto dokumentu pārbaudi vai iegūst citas dalībvalstī reģistrētas kredītiestādes vai finanšu iestādes apstiprinājumu par to, ka klientam ir darījuma attiecības ar šo kredītiestādi vai finanšu iestādi un kredītiestāde vai finanšu iestāde ir veikusi klienta identifikāciju klātienē;

9.5.3. nodrošina, lai pirmais maksājums darījuma attiecību ietvaros tiek veikts ar tāda konta starpniecību, kas kredītiestādē, uz kuru attiecas no šā likuma vai Eiropas

Savienības tiesību aktiem izrietošas prasības par NILL/TF/PF novēršanu, ir atvērts uz klienta vārda;

9.5.4. pieprasa klienta personisku klātbūtni pirmā darījuma veikšanā;

9.5.5. ja klients ir fiziskā persona — rezidents —, iegūst klienta identitāti apliecināšu informāciju no dokumenta, ko klients ir parakstījis ar drošu elektronisko parakstu.

9.6. Uzsākot Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanu vai Atsevišķas juridiskās palīdzības klientam, Advokāts, veicot uz risku novērtējumu balstītus pasākumus, noskaidro, vai klients vai tā patiesais labuma guvējs ir politiski nozīmīga persona vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona (Likuma 25.p.1.d) vismaz divos no šādiem veidiem (FID Politiski nozīmīgu personu risku vadības vadlīnijas <https://advokatura.lv/lv/nilltpfnl-sl-jautajumi/finansu-izlukosanas-dienesta-un-citu-instituciju-informacija/>; <https://fid.gov.lv/darbibas-jomas/vadlinijas-tipologijas-riki/>):

9.6.1. saņemot klienta apstiprinātu paziņojumu par politiski nozīmīgu personu vai politiski nozīmīgas personas ģimenes locekli, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu;

9.6.2. izmantojot ziņas vai dokumentus no Latvijas Republikas vai ārvalsts informācijas sistēmām, tostarp, Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta publiskojamo datu bāzi <https://www6.vid.gov.lv/PNP>;

9.6.3. patstāvīgi noskaidrojot patieso labuma guvēju, ja ziņas par to nevar iegūt citādi (piemēram, izmantojot meklēšanas rīkus internetā).

9.7. Advokāta iekšējās kontroles sistēmai, pamatojoties uz risku novērtējumu, jānodrošina iespēju konstatēt, ka klients, kas, uzsākot darījuma attiecības (Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanu klientam), nav politiski nozīmīga persona vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona, par tādu kļūst pēc darījuma attiecību uzsākšanas (Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanas) (Likuma 25.p.2.d.).

9.8. Ja pirms Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanas uzsākšanas vai Pastāvīgas juridiskās palīdzības sniegšanas laikā tiek konstatēts, ka klients vai tā patiesais labuma guvējs ir politiski nozīmīga persona vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona, Advokāts veic šādus pasākumus (Likuma 25.p.3.d.):

9.8.1. saņem Atbildīgās personas piekrišanu pirms darījuma attiecību uzsākšanas (šajā punktā minētais nosacījums attiecas tikai uz zvērinātu advokātu birojiem);

9.8.2. veic un dokumentē uz risku novērtējumu balstītus pasākumus, lai noteiktu klienta un tā patiesā labuma guvēja līdzekļu izcelsmi un materiālo stāvokli raksturojošas labklājības izcelsmi. Advokāts līdzekļu izcelsmi un materiālo stāvokli raksturojošas labklājības izcelsmi noskaidro, izmantojot klienta sniegto un publiski pieejamo informāciju.

9.9. Advokāts, sniedzot Pastāvīgu juridisko palīdzību politiski nozīmīgai personai vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklim, vai ar politiski nozīmīgu

personu cieši saistītai personai, pastāvīgi īsteno klienta veikto darījumu pastiprinātu uzraudzību (Likuma 25.p. 4.d.).

9.10. Advokāts, pamatojoties uz riska izvērtējumu, izbeidz piemērot klienta padziļināto izpēti saistībā ar tā atbilstību politiski nozīmīgas personas, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekļa vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas statusam, ja (Likuma 25.p. 5.d.):

9.10.1. politiski nozīmīgā persona nomirst;

9.10.2. politiski nozīmīgā persona vairs neieņem nozīmīgu publisku amatu vismaz 12 mēnešus un tās darījuma attiecības vairs nerada augstu NILL/TF/PF risku.

III nodaļa. Risks un riska izvērtējums

10. Ar klientu saistītā riska novērtējums

10.1. Advokāts veic NILL/TF/PF riska novērtējumu atbilstoši šai Instrukcijas nodaļai, aizpildot Pielikuma Nr.2 veidlapu.

10.2. Veicot klienta riska novērtēšanu, Advokāts izvērtē Instrukcijas 10.3.apakšpunktā minētos riskus kopsakarā un saistībā ar konkrētajiem faktiskajiem apstākļiem.

10.3. Advokāts novērtē NILL/TF/PF risku, ņemot vērā (Likuma 11.¹ p. 2.d.):

10.3.1 Ar klientu vai klienta patiesā labuma guvēja saistīto risku;

10.3.2. Ar klienta juridisko formu, īpašnieku struktūru un uzvedību saistīto risku;

10.3.3. Ar klienta vai Klienta patiesā labuma guvēja saimniecisko vai personisko darbību saistīto risku;

10.3.4. Klienta rezidences vai reģistrācijas valsts risku;

10.3.5. Ar klienta izmantoto pakalpojumu un produktu saistīto risku;

10.3.6. Pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risku.

10.4. Riska novērtēšanu Advokāts veic atbilstoši iegūtajai informācijai, kas ir iekļauta Instrukcijas Pielikuma Nr.1 veidlapā, kā arī no cita publiski pieejama, uzticama un neatkarīga avota.

10.5. Ja Advokāts pēc risku novērtēšanas saņem informāciju par apstākļiem, kas ietekmē NILL/TF/PF risku, Advokāts veic atkārtotu risku izvērtējumu (Likuma 11.¹ p. 7.d).

11. Riska kategorijas

11.1. Advokāta klienti atbilstoši NILL/TF/PF riskam tiek iedalīti zema, vidēja un augsta riska klientos atbilstoši sekojošiem nosacījumiem:

11.1.1. **Zems risks** – ja klientu neraksturo neviens risku paaugstinošs faktors un to raksturo vismaz viens risku pazeminošs faktors;

11.1.2. **Vidējs risks** – ja:

11.1.2.1. klientu neraksturo neviens risku paaugstinošs faktors un neviens risku pazeminošs faktors; vai

11.1.2.2. klientu raksturo ne vairāk kā divi risku paaugstinoši faktori un Advokāts pēc atsevišķa izvērtējuma ir raksturojis klientu kā vidēja riska klientu;

11.1.3. **Augsts risks** – ja:

11.1.3.1. Klientu raksturo vairāk nekā divi risku paaugstinoši faktori;

11.1.3.2. Klientu raksturo mazāk nekā trīs risku paaugstinoši faktori un Advokāts pēc atsevišķa izvērtējuma ir raksturojis klientu kā augsta riska klientu.

11.1.3.3. Klientu raksturo vismaz viens no sekojošiem apstākļiem:

11.1.3.3.1. Klients ir politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona;

11.1.3.3.2. Ir pamatotas aizdomas par klienta vai tā patiesā labuma guvēja iespējamo saistību ar NILL/TF/PF, kaut arī par klientu nav saņemtas ziņas no Finanšu izlūkošanas dienesta;

11.1.3.3.3. Pret klientu ir uzsākts kriminālprocess un/vai klients ir notiesāts par NILL/TF/PF;

11.1.3.3.4. Par klientu saņemtas ziņas no Finanšu izlūkošanas dienesta vai citas tiesībsargājošas institūcijas, ka klients vai tā patiesā labuma guvējs tiek turēts aizdomās par NILL/TF/PF vai pret to ir noteiktas Starptautiskās vai Nacionālās sankcijas;

11.1.3.3.5. Klients mēģina izvairīties no informācijas sniegšanas vai mēģina slēpt savu saimniecisko darbību;

11.1.3.3.6. Klients ir čaulas veidojums;

11.1.3.3.7. Klients nav piedalījies klātienē identifikācijā, izņemot gadījumus, kad ir veikta neklātienē identifikācija atbilstoši Instrukcijas 7.3.apakšpunktam.

12. Risku paaugstinošie faktori

12.1. Piemērojot uz risku novērtējumu balstītu pieeju, Advokāts ņem vērā un Pielikumā Nr.2 norāda visus faktoros, kas objektīvi paaugstina iespēju, ka klients veic vai var veikt NILL/TF/PF, t.sk. ņemot vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktoros (Likuma 11.¹ p. 3.d.):

12.1.1. klients ir juridisks veidojums, kas ir privāto aktīvu pārvaldīšanas sabiedrība (trasts);

12.1.2. klients ir juridiskā persona, kura emitē vai ir tiesīga emitēt uzrādītāja akcijas (kapitāla vērtspapīrus) vai kurai ir īpašnieki, kas ir patiesā labuma guvēja labā turēto kapitāla daļu reģistrētie īpašnieki;

12.1.3. klienta – juridiskās personas vai juridiskā veidojuma – īpašnieku vai dalībnieku struktūra ir klienta saimnieciskajai darbībai neraksturīga vai sarežģīta;

12.1.4. klients ir biedrība, nodibinājums vai tiem pielīdzināms juridisks veidojums, kuram nav peļņas gūšanas rakstura;

12.1.5. klients ir juridisku veidojumu dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzējs, kas finanšu iestādē uz sava vārda ir atvēris vai atver kontu finanšu darījumu veikšanai savu klientu vārdā;

12.1.6. klienta komercdarbība vai privātā darbība nav saistīta ar Latvijas Republiku, izņemot gadījumus, kad klients stājas darījumu attiecībās ar Latvijas Republikā reģistrētas finanšu iestādes filiāli vai pārstāvniecību, vai mātes vai meitas uzņēmumu ārvalstī un klienta komercdarbība vai privātā darbība ir saistīta ar valsti, kurā atrodas šī filiāle vai pārstāvniecība, vai mātes vai meitas uzņēmums (izņemot

gadījumus, kad klients iegādājas Latvijas Republikā reģistrēta ieguldījumu fonda apliecības);

12.1.7. klients saziņai ar Advokātu izmanto privātbaņķiera pakalpojumus;

12.1.8. klients izmanto pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus, kas veicina anonimitāti;

12.1.9. klients izmanto pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus, kas ierobežo tā izpēti vai personiskās un saimnieciskās darbības pārzināšanas iespējas;

12.1.10. klients veic liela apjoma skaidras naudas darījumus;

12.1.11. Klienta darījumi tiek veikti neparastos apstākļos;

12.1.12. klients saņem maksājumus no nezināmas trešās personas;

12.1.13 klients izmanto jaunus pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus vai jaunas tehnoloģijas, kas šajā nozarē ir neraksturīgas;

12.1.14. Klients vai tā patiesā labuma guvējs vai klienta galvenie sadarbības partneri ir saistīti ar paaugstināta riska jurisdikciju, proti, augsta riska trešo valsti vai tās teritoriju, t. sk. valsti vari teritoriju:

12.1.14.1. kuru Finanšu darījumu darba grupa (*Financial Action Task Force*) atzinusi par augsta riska un citām monitorējamām teritorijām (<http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>);

12.1.14.2. kuru Eiropas Komisija ir noteikusi par tādu, kuru NILL/TF novēšanas režimos ir stratēģiskas nepilnības, kas rada būtiskus draudus Eiropas Savienības finanšu sistēmai (https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing_en);

12.1.14.3. kura iekļauta zemu nodokļu vai beznodokļu valstu un teritoriju sarakstā saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.819 “Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām”;

12.1.14.4. kurā pastāv augsts korupcijas risks;

12.1.14.5. kurā ir augsts tādu noziedzīgu nodarījumu līmenis, kuru rezultātā var tikt veikta NILL/TF/PF;

12.1.14.6. pret kuru noteiktas Starptautiskās, Nacionālās vai atsevišķas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktas sankcijas;

12.1.14.7. kura sniedz finansējumu vai atbalstu teroristu darbībām vai kuras teritorijā darbojas Ministru kabineta atzītu valstu vai starptautisko organizāciju, kuras sastādījušas to personu sarakstus, kas tiek turētas aizdomās par iesaistīšanos teroristiskās darbībās vai masu iznīcināšanas ieroču izgatavošanā, glabāšanā, pārvietošanā, lietošanā vai izplatīšanā, sarakstos iekļautas teroristu organizācijas;

12.1.14.8. kura ir atteikusies sadarboties ar starptautiskajām organizācijām NILL/TF/PF novēšanas jomā;

12.1.5. klients nodarbojas ar kādu no sekojošiem komercdarbības veidiem:

12.1.5.1. azartspēļu organizēšana;

12.1.5.2. inkasācijas pakalpojumu sniegšana;

12.1.5.3. starpniecība darījumos ar nekustamajiem īpašumiem;

12.1.5.4. tirdzniecība ar dārgmetāliem un dārgakmeņiem;

12.1.5.5. tirdzniecība ar ieročiem un munīciju;

12.1.5.6. pārapirošināšanas pakalpojumu sniegšana, izņemot gadījumus, ja pakalpojumu sniedzējs ir atbilstoši licencēts un tiek veikta pakalpojuma sniedzēja uzraudzība vai pakalpojuma sniedzējam starptautiskās reitinga aģentūras devušas vērtējumu investīciju kategorijā;

12.1. naudas pakalpojumu sniegšana (piemēram, norēķinu kases, valūtas maiņas punkti, naudas pārskaitījumu aģenti vai citi pakalpojumu sniedzēji, kas piedāvā naudas pārskaitījumu iespējas);

12.1.5.8. ieguldījumu pakalpojumu un ieguldījumu blakus pakalpojumu sniegšana, izņemot gadījumus, ja pakalpojumu sniedzējs ir atbilstoši licencēts dalībvalstī vai trešajā valstī, kuras normatīvo aktu prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā ir līdzvērtīgas Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām, un tiek veikta pakalpojumu sniedzēja uzraudzība;

12.1.5.9. dažādu konsultāciju (piemēram, finanšu, mārketinga, u.tml.) sniegšana, izņemot gadījumus, ja pakalpojumu sniedzējs ir atbilstoši licencēts dalībvalstī vai trešajā valstī, kuras normatīvo aktu prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā ir līdzvērtīgas Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām, un tiek veikta pakalpojumu sniedzēja uzraudzība.

13. Risku pazeminoši faktori

13.1. Izvērtējot risku, Advokāts ņem vērā un, atbilstoši Pielikumam Nr.2, norāda visus faktorus, kas objektīvi samazina iespēju, ka klients veic vai var veikt NILL/TF/PF.

13.2. Cita starpā par NILL/TF/PF risku pazeminošiem faktoriem uzskatāmi šādi faktori (Likuma 11.¹ p. 4.d):

13.2.1. klienta rezidences vai reģistrācijas valstī darbojas efektīvas NILL/TF/PF novēršanas sistēmas;

13.2.2. klienta rezidences vai reģistrācijas valstī NILL/TF/PF novēršanas jomā ir noteiktas tādas prasības, kas atbilst to organizāciju, kuras nosaka standartus NILL/TF/PF novēršanas jomā, noteiktajiem starptautiskajiem standartiem, un valsts šīs prasības īsteno;

13.2.3. klienta rezidences vai reģistrācijas valstī ir zems korupcijas risks;

13.2.4. klienta rezidences vai reģistrācijas valstī ir zems tādu noziedzīgu nodarījumu līmenis, kuru rezultātā var tikt saņemti noziedzīgi iegūti līdzekļi;

13.2.5. klients — fiziskā persona — izmanto tikai pamatkontu Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma izpratnē;

13.2.6. Klients ir komersants, kura akcijas ir iekļautas regulētā tirgū vienā vai vairākās dalībvalstīs;

13.2.7. Klients ir Latvijas Republika, atvasināta publiska persona, tiešās pārvaldes iestāde vai pastarpinātās pārvaldes iestāde, vai valsts vai pašvaldības kontrolēta kapitālsabiedrība;

13.2.8. Klients ir saistītais uzņēmums ar citu Advokāta klientu, kura NILL/TF/PF risku Advokāts novērtējis kā zemu, un tiem ir viens patiesais labuma guvējs.

IV nodaļa. Klienta darījumu uzraudzības un dokumentu glabāšana

14. Klienta darījumu uzraudzība

14.1. Praktiski sniedzot Juridisko palīdzību klientam, Advokāts veic (Likuma 8.panta 2.d., 20.panta 1.d.):

14.1.1. informācijas par klienta saimniecisko vai personisko darbību aktualizēšanu ne retāk kā reizi 18 (astoņpadsmit) mēnešos, pārbaudot publiski interneta resursos par klienta darbību pieejamo informāciju (piemēram, klienta mājaslapa, *Google* meklētājs);

14.1.2. klienta darījumu, kuros tiek sniegta juridiskā palīdzība, pastāvīgu uzraudzību, lai pārliecinātos, ka šie darījumi nav uzskatāmi par aizdomīgiem darījumiem.

14.2. Veicot Klienta darījumu uzraudzību, Advokāts, ievērojot uz risku novērtējumu balstītu pieeju, izpēta darījuma būtību un mērķi, un, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par aizdomīgiem, nodrošina pastiprinātu uzraudzību šādiem darījumiem (Likuma 20.p. 2.d.):

14.2.1. klientam netipiski lieliem, sarežģītiem darījumiem vai savstarpēji saistītiem darījumiem, kam nav šķietami ekonomiska vai nepārprotami tiesiska mērķa;

14.2.2. darījumiem, kuros piedalās personas no augsta riska trešajām valstīm.

14.3. Advokātam praktiski sniedzot juridisko palīdzību klientam, Advokāts aktualizē visu Instrukcijā noteikto informāciju (veic atkārtotu klienta izpēti Instrukcijā noteiktajā apmērā) par klientu un tā patiesā labuma guvēju reizi 5 (piecos) gados (Likuma 11.¹p.1.d. 5.punkts):

14.4. Advokāts nosaka klienta pienākumu savlaicīgi paziņot par jebkādam izmaiņām klienta sniegtajā informācijā, kā arī brīdina par sekām, ja Advokāta pieprasītā informācija netiks sniegta.

15. Iegūto dokumentu, datu un informācijas uzglabāšana

15.1. Advokāts dokumentē klienta izpēti un riska novērtējumu apliecinātos dokumentus un pēc Latvijas Zvērinātu advokātu padomes vai Finanšu izlūkošanas dienesta pieprasījuma uzrāda šos dokumentus vai iesniedz šo dokumentu kopijas.

15.2. Advokāts piecus gadus pēc Pastāvīgas juridiskās palīdzības vai Atsevišķas juridiskās palīdzības sniegšanas izbeigšanas uztur un glabā (Likuma 37.p. 2.d.):

15.2.1. visu klienta izpētes gaitā iegūto informāciju, tai skaitā:

15.2.1.1. informāciju par klienta iekšzemes un starptautiskajiem darījumiem, iekšzemes un starptautiskajiem gadījuma rakstura darījumiem un šādiem kontiem,

15.2.1.2. klienta identifikācijas datus apliecināto dokumentu kopijas, klientu izpētes rezultātus un veikto analīžu rezultātus par klientu, klienta darījumu uzraudzības laikā iegūto informāciju par klienta darījumiem un darījumu mērķiem, kā arī pieejamo informāciju, kas iegūta, izmantojot elektroniskos identifikācijas līdzekļus, sertifikācijas pakalpojumus Elektronisko dokumentu likuma 1. panta 10. punkta izpratnē atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 23. jūlija regulai (ES) Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu

veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ direktīvu 1999/93/EK vai citus tehnoloģiskos risinājumus Ministru kabineta noteiktajā apjomā un kārtībā;

15.2.1.3. informāciju par klientu;

15.2.1.4. klienta paziņojumu par patieso labuma guvēju un tā kontrolējošo subjektu ķēdi;

15.2.1.5. klienta paziņojumu par politiski nozīmīgu personu vai politiski nozīmīgas personas ģimenes locekli, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu;

15.2.3. informāciju par visiem klienta veiktajiem maksājumiem;

15.2.4. saraksti ar klientu, tajā skaitā arī elektroniskā pasta saraksti;

15.2.5. aizpildīto Instrukcijas pielikumu Nr.1, Nr.2 un Nr.3;

15.2.6. citus dokumentus, kas iegūti klienta izpētes laikā;

15.2.7. Informāciju par ziņojumiem Finanšu izlūkošanas dienestam, Valsts ieņēmumu dienestam un Valsts drošības dienestam.

15.3. Atsevišķos gadījumos, pēc Finanšu izlūkošanas dienesta norādījumiem, minētais dokumentu glabāšanas termiņš var tikt noteikts ilgāks par pieciem gadiem.

15.4. Advokātam ir tiesības elektroniski apstrādāt un glabāt klientu identifikācijas un izpētes rezultātā iegūtos datus par klientiem, to pārstāvjiem un patiesajiem labuma guvējiem.

15.5. Pēc Instrukcijas 15.2. vai 15.3.apakšpunktā noteiktā dokumentu un informācijas glabāšanas termiņa beigām Advokāts iznīcina tā rīcībā esošos dokumentus un informāciju, kas iegūta, piemērojot Instrukciju (Likuma 37.p. 2.¹ d.).

V nodaļa. Aizdomīgi darījumi un atturēšanās no darījuma veikšanas

16. Aizdomīgi darījumi

16.1. Par aizdomīgu darījumu atzīstams darījums vai darbība, kas rada pamatotas aizdomas, ka tajā iesaistītie līdzekļi ir tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar TF/PF vai šādu darbību mēģinājumu.

16.2. Advokāts, veicot klienta darījuma attiecību vai gadījuma rakstura darījumu uzraudzību, īpašu uzmanību pievērš FID mājas lapā publicētajām aizdomīgu darījumu tipoloģijām un Valsts ieņēmumu dienesta mājas lapā publicētajām klienta darbību raksturojošām riska pazīmēm, tai skaitā:

16.2.1. Darījumi ar precēm: netipisks piegādes maršruts un veids, neatbilstoša iegādes cena, priekšapmaksa, dokumentācija ar viltojuma pazīmēm, darījuma pusēm ir viena un tā pati adrese, e-pasts vai telefona numurs un tam nav loģiska skaidrojuma, piegādes maršruti vai starpnieki ir augsta riska jurisdikcijās vai netālu no sankcionētām jurisdikcijām un tam nav loģiska skaidrojuma;

16.2.2. Darījumi ar kustamu un nekustamu mantu: nekustamā īpašuma/transportlīdzekļa iegādes cena ir neatbilstoša, īpašuma iegādi kreditē ne-finanšu nozares uzņēmums/ārvalstīs reģistrēta juridiska persona, kredīta nodrošinājums īpašuma iegādei nav pats īpašums bet galvojums no ārvalstu kredītiestādes, notiek pirmstermiņa kredītsaistību dzēšanas neilgi pēc kredīta saņemšanas, kredīta atmaksai

izmantotie līdzekļi saņemti no ārvalstīs reģistrētas juridiskas personas, kredītam nav ekonomiska pamatojuma;

16.2.3. Darījumi ar skaidru naudu: juridiskai personas saimnieciskās darbības veidam neraksturīgas skaidras naudas iemaksas un/vai izmaksas, skaidras naudas darījumu apjoms klienta - fiziskas personas - kontā neatbilst klienta personiskajai darbībai un vajadzībām, klienta sniegtais skaidrojums par skaidras naudas izcelsmi ir aizdomīgs vai nav pārbaudāms;

16.2.4. Bezskaidras naudas pārvedumi: debeta un kredīta apgrozījuma apjoms ir līdzīgs un tam nav loģiska izskaidrojuma (tranzīta konts), darījumu summas ir noapaļotas un tas nav raksturīgi attiecīgā nozarē strādājošiem uzņēmumiem, attiecīgā nozarē strādājošiem uzņēmumiem neraksturīga naudas līdzekļu akumulēšana un tālāka pārskaitīšana, naudas līdzekļu kustība viena klienta kontos vai starp vairākiem uzņēmumiem notiek pa apli, neraksturīgi pārskaitījumi uz aizdomīgiem ārvalstīs reģistrētu uzņēmumu kontiem pirms vai pēc publisko iepirkumu konkursiem/ grūti izskaidrojami juridisko personu pārskaitījumi uz virtuālo valūtu maciņiem/ uz Latvijā reģistrētu kapitālsabiedrību kontiem ārvalstīs, uzņēmuma konta apgrozījums liecina par saimniecisku darījumu simulāciju;

16.2.5. Klienta uzvedības pazīmes: klientam sagādā grūtības atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem par saimniecisko vai personisko darbību, vai klients konsultējas ar citu personu, ierodas trešo personu pavadībā un tam nav loģiska skaidrojuma; klienta zināšanas un pieredze nav samērīga ar veiktajiem vai plānotajiem darījumiem un tam nav loģiska skaidrojuma; klients skaidro darījumu ar grūti pārbaudāmiem vai pat nepārbaudāmiem faktiem;

16.2.6. Darījumi ar finanšu instrumentiem: darījums ar nelikvīdu finanšu instrumentu, kam nav iespējams noteikt tirgus vērtību un klientam nav loģiska skaidrojuma, finanšu instrumenta darījuma cena būtiski atšķiras no finanšu instrumentu tirgus vērtības, pretēju darījumu veikšana ar finanšu instrumentiem īsā laika periodā, klienta vērtspapīru kontā tiek veikts ienākošais pārvedums bez apmaksas (*free of payment*) no trešās personas vai izejošais pārvedums par labu trešajai personai, un tam nav loģiska skaidrojuma, klienta zināšanas un pieredze nav samērīga ar finanšu instrumentu darījumu sarežģītības pakāpi un tam nav loģiska izskaidrojuma, klienta finanšu instrumentu portfeļa straujš pieaugums, darījumi veikti bez bankas vai klienta papildu finansējuma un tam nav loģiska izskaidrojuma.

16.2.7. citām FID mājas lapā <https://fid.gov.lv/darbibas-jomas/vadlinijas-tipologijas-riki> publicētām aktuālām aizdomīgu darījumu tipoloģijām.

16.2.8. Klienta iesniegtajos dokumentos, kas apstiprina darījuma slēgšanu, ir nozīmīgas juridiskas neprecizitātes un kļūdas vai trūkst būtiskas informācijas, tai skaitā (bet ne tikai) attiecībā uz norēķinu nosacījumiem un rekvizītiem vai finanšu instrumentus identificējošo informāciju;

16.2.9. Klients izvairās sniegt informāciju par plānoto vai esošo darījumu, neorientējās nozīmīgās savas saimnieciskās darbības vai paredzamā darījuma detaļās;

16.2.10. Klients vēlas konsultāciju par zemo nodokļu jurisdikcijās reģistrētu uzņēmumu darbības veikšanu Latvijā un detalizēti modelē iespējamās sadarbības veidus un mehānismus, bet nesniedz konkrētu informāciju par iesaistītajiem uzņēmumiem.

16.2.11. citām Valsts ieņēmumu dienesta mājas lapā <https://www.vid.gov.lv/lv/vadlinijas> publicētām aktuālām klienta darbību raksturojošām riska pazīmēm.

16.3. Darījums klasificējams, kā aizdomīgs gadījumā, ja sniegta konsultācija par darījumu, kas atbilst vismaz vienai no Instrukcijas 16.2.1.-16.3.4.apakšpunktā minētajai aizdomīga darījuma tipoloģijai vai klientu darbību raksturojošai riska pazīmei.

16.4. Advokāts pirms katra darījuma veikšanas pārbauda, vai darījums neatbilst aizdomīga darījuma tipoloģijai vai klienta darbību raksturojošai riska pazīmei.

17. Atturēšanās no darījuma veikšanas

17.1. Advokāts pieņem lēmumu par atturēšanos no darījuma veikšanas, ja darījums saistīts vai ir pamatotas aizdomas, ka tas saistīts ar NILL/TF/PF, vai ir pamatotas aizdomas, ka līdzekļi ir tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar NILL/TF/PF vai šo noziedzīgo nodarījumu mēģinājumu (Likuma 32.p. 1.d.).

17.2. Advokāts, atturoties no darījuma veikšanas, neveic nekādas darbības ar darījumā iesaistītajiem līdzekļiem, ja tādi ir Advokāta rīcībā, līdz brīdim, kad saņem Finanšu izlūkošanas dienesta rīkojumu izbeigt atturēšanos no darījuma veikšanas vai rīkojumu par līdzekļu iesaldēšanu (Likuma 32.p. 3.d.).

17.3. Ja atturēšanās no tāda darījuma veikšanas, par kuru ir pamatotas aizdomas, ka tas saistīts ar NILL/TF/PF, var kalpot par informāciju, kas palīdz iesaistītajām personām izvairīties no atbildības, Advokātam ir tiesības veikt darījumu, pēc tā veikšanas ziņojot par to Finanšu izlūkošanas dienestam (Likuma 36.p. 1.d.).

17.4. Instrukcijas 17.3.apakšpunkts nav attiecināms uz darījumiem, ko veic personas, attiecībā uz kurām Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome vai Eiropas Savienība noteikusi finanšu ierobežojumus (Likuma 36.p. 2.d.).

18. Ziņošana Finanšu izlūkošanas dienestam, Valsts ieņēmumu dienestam un Valsts drošības dienestam

18.1. Advokāts ziņo Finanšu izlūkošanas dienestam par katru konsultētu, paredzētu (plānotu), pieteiktu, uzsāktu, atliktu, veiktu vai apstiprinātu aizdomīgu darījumu atbilstoši Likumā un Ministru kabineta 2021.gada 17.augusta noteikumos Nr.550 "Noteikumi par aizdomīgu darījumu ziņojumu un sliekšņa deklarācijas iesniegšanas kārtību un saturu" noteiktajai kārtībai.

18.2. Ziņošanas pienākums attiecas arī uz līdzekļiem, kas rada aizdomas, ka tie tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma un proliferācijas finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu, bet vēl nav iesaistīti darījumā vai tā mēģinājumā, kā arī uz gadījumiem, kad bijis pietiekams pamats konstatēt aizdomīgu darījumu, bet nepietiekamas uzmanības vai nolaidības dēļ ziņošanas pienākums nav veikts (Likuma 31.⁴p. 1.d. 2.pkt.).

18.3. Instrukcijā noteiktajos gadījumos ziņošanu Finanšu izlūkošanas dienestam Advokāts veic, izmantojot Finanšu izlūkošanas dienesta Finanšu izlūkošanas datu

saņemšanas un analīzes sistēmu goAML (<https://goaml.fid.gov.lv>), reģistrējoties tajā kā Likuma subjektam (Likuma 31.⁴p. 1.d. 1., 2.pkt.).

18.4. Advokāts par atturēšanos no darījuma veikšanas nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darbdienā, ziņo Finanšu izlūkošanas dienestam.

18.5. Konstatējot aizdomīgu darījumu Likuma izpratnē, Advokāts nekavējoties ziņo arī Valsts ieņēmumu dienestam par tādu personas, kuras rezidences (reģistrācijas) valsts ir Latvijas Republika, aizdomīgu darījumu, kura pazīmes atbilst vismaz vienai no aizdomīguma pazīmēm nodokļu jomā Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 22.² panta izpratnē.

18.6. Šīs Instrukcijas 18.5.apakšpunktā minēto ziņošanu Valsts ieņēmumu dienestam Advokāts veic šīs Instrukcijas 18.1.-18.3.apakšpunktā noteiktajā kārtībā, izmantojot Finanšu izlūkošanas dienesta Finanšu izlūkošanas datu saņemšanas un analīzes sistēmu goAML (Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 22.² p. 1., 5.d.).

18.7. Advokāts, iegūstot ziņas par iespējamu sankciju pārkāpumu vai mēģinājumu pārkāpt sankcijas, nekavējoties un bez iepriekšēja brīdinājuma iesaldē visus finanšu līdzekļus un finanšu instrumentus, kas tieši vai netieši, pilnībā vai daļēji ir Advokāta klienta - Sankciju subjekta īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē, tai skaitā tos finanšu līdzekļus un finanšu instrumentus, kas nodoti trešajām personām, ja Advokāts pārvalda attiecīgos finanšu līdzekļus vai finanšu instrumentus, un nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darba dienā elektroniski ziņo Valsts drošības dienestam un informē Latvijas Zvērinātu advokātu padomi (Sankciju likuma 5.pants un 17.pants), norādot šādu informāciju:

18.7.1. klientu un tā patieso labuma guvēju, kas ir Sankciju subjekti;

18.7.2. Sankciju subjektam iesaldētajiem finanšu līdzekļiem vai finanšu instrumentiem;

18.7.3. Sankciju subjektam liegtu pakalpojumu;

18.7.4. konstatētu sankciju pārkāpumu, tostarp to apiešanu vai mēģinājumu apiet sankcijas;

18.7.5. konstatētajiem apstākļiem, kas liecina par iespējamu sankciju pārkāpumu vai apiešanu.

18.8. Ja ir aizdomas par sankciju apiešanu vai apiešanas mēģinājumu finanšu ierobežojumu izpildē, Advokāts 18.7. punkta noteiktajā termiņā un Instrukcijas noteiktajā kārtībā ziņo Finanšu izlūkošanas dienestam par aizdomīgu darījumu (Sankciju likuma 17.pants, Likuma 31.⁴ pants).

18.9. Instrukcijas 18.7.punkta pienākums neattiecas uz gadījumiem, kad Advokāts sniedz klientam juridisko palīdzību saistībā ar klienta izņemšanu no sankciju sarakstiem.

18.10. Advokāts Latvijas Zvērinātu advokātu padomei nodrošina Finanšu izlūkošanas dienestam iesniegto ziņojumu (ietverot to reģistrācijas datus) pieejamību (Likuma 31.⁴ p. 4.d.).

VI nodaļa. Sliekšņa deklarācija
(nodaļa izslēgta ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2021.gada 16.marta lēmumu Nr.48 (protokols Nr.4))

VII nodaļa. Apmācības

20. Apmācības

20.1. Advokāts nodrošina, lai ar to darba tiesiskajās attiecībās esošie juristi, bet zvērinātu advokātu biroja gadījumā - arī visi birojā praktizējošie advokāti, pārzina ar NILL/TF/PF, kā arī Starptautiskajām un Nacionālajām sankcijām saistītos riskus, to novēršanu regulējošos normatīvos aktus, kā arī veic regulāru šo personu apmācību, lai pilnveidotu viņu prasmi konstatēt aizdomīgus darījumus un izpildīt Instrukcijā paredzētās darbības (Likuma 9.p.).

20.2. Instrukcijas 20.1.apakšpunktā minētās apmācības tiek veiktas ne retāk kā reizi 12 mēnešos. Ja Advokāts noslēdz darba tiesiskās attiecības ar jauniem juristiem vai zvērinātu advokātu birojam pievienojas jauni advokāti, Advokāts mēneša laikā iepazīstina šīs personas ar Advokāta NILL/TF/PF novēršanas un Starptautisko un Nacionālo sankciju ievērošanas iekšējo politiku un saistītajiem dokumentiem.

20.3. Ziņas par veiktajām apmācībām Advokāts saglabā un nepieciešamības gadījumā uzrāda Latvijas Zvērinātu advokātu padomei.

VIII nodaļa. Noslēguma jautājumi

21. Atbildība

21.1. Atbildīgā persona veic visus nepieciešamos pasākumus un darbības, lai nodrošinātu pilnīgu Instrukcijas prasību ievērošanu.

21.2. Par Instrukcijas prasību pārkāpumu zvērināti advokāti un zvērinātu advokātu palīgi ir disciplināri atbildīgi Latvijas Republikas Advokatūras likuma 71.panta noteiktajā kārtībā.

21.3. Par Instrukcijas prasību pārkāpumu zvērinātu advokātu birojā Atbildīgā persona ir disciplināri atbildīga Latvijas Republikas Advokatūras likuma 71.panta noteiktajā kārtībā.

22. Instrukcijas prasību ievērošana

22.1. Instrukcijā noteikts vispārīgs minimālo prasību apmērs Advokātiem NILL/TF/PF finansēšanas novēršanas un Starptautisko un Nacionālo sankciju ievērošanas jomā. Tomēr ikvienam Advokātam Instrukcija jāievēro atbilstoši konstatētajam riskam, nepieciešamības gadījumā piemērojot individuālus riska novēršanas pasākumus.

22.2. Atbildīgā persona nodrošina regulāru savas instrukcijas pārskatīšanu atbilstoši grozījumiem Likumā, citos normatīvajos aktos, dokumentējot šo procesu, bet ne retāk kā reizi 18 mēnešos (Likuma 8. panta 2.d.).

22.3. Advokāti ne retāk kā reizi 18 mēnešos novērtē un dokumentē Atbildīgās personas darbību NILL/TF/PF un sankciju novēršanas jomā (Likuma 8. panta 2.d., 10.panta 2¹.d. un 10.¹ pants).

22.4. Advokāti ne retāk kā reizi 18 mēnešos veic un dokumentē Atbildīgas personas un citu atbildīgo personu (ja tādas ir ieceltas) novērtējumu, kas apliecina viņu atbilstību Likuma prasībām (Likuma 8. panta 2.d., 10.panta 2¹.d. un 10.¹ pants).

22.5. Latvijas Zvērinātu advokātu padome nepieciešamības gadījumā aktualizē Instrukciju, kā arī tās pielikumus, apstiprinot attiecīgus Instrukcijas grozījumus.

22.6. Ar Instrukcijas spēkā stāšanos spēku zaudē Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas instrukcija „Kārtība par veicamo pasākumu kopumu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildes nodrošināšanai”.

23. Personas datu apstrāde

23.1. Advokāts, piemērojot klienta izpētes pasākumus, iegūst un apstrādā fizisko personu datus atbilstoši Likuma un Sankciju likuma mērķiem sabiedrības interesēs vienīgi nolūkā novērst NILL/TF/PF un Starptautisko un Nacionālo sankciju pārkāpšanu un apiešanu un tos tālāk neapstrādā veidā, kas neatbilst minētajiem mērķiem. Personas datu apstrāde citiem mērķiem, tostarp komerciāliem mērķiem, ir aizliegta. (Likuma 5.² pants).

Pielikumi:

1. Klienta identifikācijas veidlapas:
 - 1.1. Fiziska persona – rezidents;
 - 1.2. Fiziska persona – nerezidents;
 - 1.3. Juridiska persona – rezidents;
 - 1.4. Juridiska persona – nerezidents.
2. Klienta risku novērtējuma veidlapa.
3. Sankciju izpētes veidlapas:
 - 3.1. Sankciju izpētes veidlapa – fiziska persona;
 - 3.2. Sankciju izpētes veidlapa - juridiska persona.

Latvijas Zvērinātu advokātu
padomes priekšsēdētājs

Jānis Rozenbergs

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.